

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr XXXVIII/269/2013
Rady Powiatu w Oławie
z dnia 18 grudnia 2013r.

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2014-2018**

Oława 2013r.

I. Wprowadzenie.

Zgodnie z definicją słownikową niepełnosprawność to długotrwały stan występowania pewnych ograniczeń w prawidłowym funkcjonowaniu człowieka. Ograniczenia te spowodowane są na skutek obniżenia sprawności funkcji fizycznych, psychicznych bądź umysłowych. Jest to także uszkodzenie, czyli utrata lub wada psychiczna, fizjologiczna, anatomiczna struktury organizmu. Utrata ta może być całkowita, częściowa, trwała lub okresowa, wrodzona lub nabyta, ustabilizowana lub progresywna.

Niepełnosprawność jest jednym z ważniejszych problemów współczesnego świata. Wynika to z powszechności i rozmiaru tego zjawiska. Z niepełnosprawnością fizyczną wiąże się ponadto zazwyczaj tzw. niepełnosprawność społeczna, czyli niemożność pełnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Do najczęstszych przyczyn powstania niepełnosprawności zaliczamy: wady wrodzone, choroby przewlekłe, oraz przyczyny nagłe takie jak: wypadki, urazy, zatrucia, infekcje.

Informacje na temat skali niepełnosprawności w Polsce pochodzą przede wszystkim z badań prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny. Ostatnie pełne dane o rozmiarach niepełnosprawności pochodzą z narodowego spisu powszechnego, który został przeprowadzony w czerwcu 2002 roku. W 2002 roku w Polsce było 5.456.700 niepełnosprawnych, co stanowiło 14,3% całego społeczeństwa. Oznacza to, że co siódmy Polak był osobą niepełnosprawną. W ciągu ostatnich 14 lat liczba niepełnosprawnych wzrosła o 46,1%, co wiąże się przede wszystkim z procesem starzenia się społeczeństwa. W odniesieniu do Powiatu Oławskiego dane te przedstawiają się następująco: 10,9% mieszkańców powyżej 15 roku życia posiada status osoby niepełnosprawnej. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Oławie na koniec 2012 roku wydał 1350 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, oraz 176 orzeczeń o niepełnosprawności dzieci do 16 roku życia.

Pomimo znaczącej poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych nadal są one narażone na trudności niemal we wszystkich sferach życia. W swoim otoczeniu osoby niepełnosprawne napotykają najczęściej na:

- bariery urbanistyczne - uwarunkowane m.in. sygnalizacją świetlną na przejściach dla pieszych, miejscami parkingowymi)
- bariery transportowe- to brak dostępności lub utrudnienie w korzystaniu ze środków transportu,
- bariery architektoniczne - zależne od architektury budynków zamieszkałych przez osoby niepełnosprawne oraz budynków gdzie te osoby funkcjonują (praca, urzędy, ośrodki rehabilitacji, sklepy itd.),
- bariery techniczne - będące konsekwencją montażu i działania przedmiotów uwzględniających wyłącznie osoby sprawne,
- bariery w komunikowaniu się - brak możliwości porozumiewania lub utrudnienie w porozumiewaniu się między ludźmi.

Obok wymienionych wyżej barier funkcjonalnych osoby niepełnosprawne napotykają w swym życiu również na bariery o charakterze społecznym, w skład których wchodzi przeszkody:

- psychologiczne, chodzi tu o trudność osoby niepełnosprawnej w zaakceptowaniu własnej sytuacji będącej rezultatem niepełnej sprawności. Może ona skutkować brakiem wiary w poprawę swojej sytuacji bądź nieufnością wobec innych osób. W skrajnych przypadkach mogą one prowadzić do załamania, braku nadziei.
- mentalne, obejmujące negatywne reakcje oraz postawy osób zdrowych wobec ludzi niepełnosprawnych, przejawiające się niechęcią, wrogością, dyskryminacją czy obojętnością na problemy. Do barier mentalnych wliczamy także uprzedzenia i stereotypy wobec niepełnosprawnych, prowadzące do ich marginalizacji i izolacji społecznej,
- prawne, ich wyrazem może być negatywny stosunek wobec jakiejś grupy ludzi utrwalony w formie przepisów prawnych. Omawiane bariery mogą opóźnić proces rehabilitacji oraz integracji społecznej poprzez szereg ograniczeń (nakazów lub zakazów) sankcjonowanych prawnie,

- ekonomiczne, najczęściej spotykane spośród barier społecznych, wynikające z niskich dochodów oraz wysokich kosztów leczenia, rehabilitacji itp., stanowią one dotkliwą i dużą przeszkodę na drodze do integracji i podwyższania jakości życia osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne stanowią we współczesnym społeczeństwie „najliczniejszą mniejszość”, dlatego celem działań zmierzających do poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych powinno być wielowymiarowe wyrównanie szans na uczestnictwo tych osób w życiu społecznym, dostępie do edukacji czy zatrudnienia.

Celem „Powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych” jest poprawienie warunków życia osób i rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności, w szczególności poprzez likwidowanie różnorodnych barier, wspieranie aktywności osób niepełnosprawnych a także zintegrowanie podmiotów działających na rzecz tego środowiska.

II. Miejsce realizacji:

Powiat Oławski – obejmujący swym zasięgiem gminy: wiejską Domaniów oraz Oława, miejską Oława, oraz wiejsko – miejską Jelcz-Laskowice.

III. Adresaci programu:

- osoby niepełnosprawne i ich rodziny,
- organizacje pozarządowe zrzeszające osoby niepełnosprawne i działające na ich rzecz,
- organizacje pracodawców osób niepełnosprawnych,
- kadra pomocy społecznej,
- administracja rządowa i samorządowa,
- placówki oświatowe kształcące osoby niepełnosprawne.

IV. Realizator programu:

Powiat Oławski we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie oraz Powiatowym Urzędem Pracy.

V. Współrealizatorzy:

- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Państwowy Inspektorat Sanitarny,
- administracja rządowa,
- administracja samorządowa,
- organizacje pozarządowe,
- organizacje pracodawców osób niepełnosprawnych,
- zakłady opieki zdrowotnej.

VI. Źródła finansowania:

- budżet jednostek samorządu terytorialnego,
- środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki EFS i innych funduszy Unii Europejskiej,
- środki pozabudżetowe, w tym z krajowych i zagranicznych funduszy publicznych i prywatnych.

VII. Założenia i cel programu:

Głównym celem programu jest zwiększenie poziomu funkcjonowania, jakości życia i integracji osób niepełnosprawnych poprzez wspieranie w likwidacji barier funkcjonalnych, dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ułatwiające funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym a także wsparcie w organizacji wypoczynku i rehabilitacji tych osób. Pomoc w zdobywaniu wykształcenia, a przez to zwiększenie szans na zdobycie zatrudnienia. Kolejnym celem jest kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania

i zrozumienia problemów osób niepełnosprawnych, poprzez współpracę z podmiotami działającymi w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych. Niezmiernie ważnym celem jest również zapobieganie niepełnosprawności, poprzez profilaktykę prozdrowotną, edukację oraz propagowanie tematyki niepełnosprawności. Założeniem programu jest również podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy społecznej, w celu rzetelnej i kompleksowej obsługi niepełnosprawnych klientów.

Zadanie	Sposób realizacji	Realizatorzy i instytucje współrealizujące	Termin realizacji	Źródła finansowania
1.Rozwój rehabilitacji społecznej.	1.1. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.	Starostwo Powiatowe w Oławie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.	Zadanie o charakterze ciągłym.	- środki PFRON, - środki EFS, - środki własne osób niepełnosprawnych.
	1.2. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.	Starostwo Powiatowe w Oławie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, Zespół Szkół Specjalnych w Oławie, Dom Pomocy Społecznej w Oławie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe zrzeszające osoby niepełnosprawne i działające na ich rzecz.	Zadanie o charakterze ciągłym.	- środki PFRON, - środki samorządowe, - środki pozabudżetowe.
	1.3. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.	Starostwo Powiatowe w Oławie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, Narodowy Fundusz Zdrowia.	Zadanie o charakterze ciągłym.	- środki PFRON, - środki NFZ, - środki własne osób niepełnosprawnych.
	1.4. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.	Starostwo Powiatowe w Oławie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.	Zadanie o charakterze ciągłym.	- środki PFRON, - środki własne osób niepełnosprawnych.

Zadanie	Sposób realizacji	Realizatorzy i instytucje współrealizujące	Termin realizacji	Źródła finansowania
	1.5. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.	Starostwo Powiatowe w Oławie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, gminna administracja samorządowa, organizacje pozarządowe zrzeszające osoby niepełnosprawne i działające na ich rzecz.	Zadanie o charakterze ciągłym.	- środki PFRON, - środki samorządowe, - środki pozabudżetowe.
	1.6. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny.	Starostwo Powiatowe w Oławie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, jeżeli prowadzą działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej dwóch lat przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie.	Zadanie o charakterze ciągłym.	- środki PFRON, - środki pozabudżetowe.

Zadanie	Sposób realizacji	Realizatorzy i instytucje współrealizujące	Termin realizacji	Źródła finansowania
2. Rozwój rehabilitacji zawodowej	2.1. Pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie oraz przekwalifikowanie.	Starostwo Powiatowe w Oławie, Powiatowy Urząd Pracy w Oławie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pracodawcy zatrudniający osoby niepełnosprawne.	Zadanie o charakterze ciągłym.	- środki PFRON, - środki EFS, - środki pozabudżetowe.
	2.2. Przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków finansowych na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.	Starostwo Powiatowe w Oławie, Powiatowy Urząd Pracy w Oławie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pracodawcy zatrudniający osoby niepełnosprawne.	Zadanie o charakterze ciągłym.	- środki PFRON, - środki własne osób niepełnosprawnych.
	2.3. Zwrot kosztów pracodawcom zatrudniającym osoby niepełnosprawne: - adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, - adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie w zakładzie pracy,	Starostwo Powiatowe w Oławie, Powiatowy Urząd Pracy w Oławie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pracodawcy zatrudniający osoby niepełnosprawne.	Zadanie o charakterze ciągłym.	- środki PFRON, - środki pozabudżetowe.

Zadanie	Sposób realizacji	Realizatorzy i instytucje współrealizujące	Termin realizacji	Źródła finansowania
	- zakupu i autoryzacji oprogramowania na użytek pracowników niepełnosprawnych oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności, - rozpoznania przez służby medycyny pracy potrzeb, o których mowa wyżej.			
	2.4. Zwrot pracodawcom zatrudniającym osoby niepełnosprawne miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy w zakresie czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem, a także czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy,	Starostwo Powiatowe w Oławie, Powiatowy Urząd Pracy w Oławie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pracodawcy zatrudniający osoby niepełnosprawne.	Zadanie o charakterze ciągłym.	- środki PFRON, - środki pozabudżetowe.
	2.5. Zwrot pracodawcom zatrudniającym osoby niepełnosprawne kosztów wyposażenia stanowiska pracy.	Starostwo Powiatowe w Oławie, Powiatowy Urząd Pracy w Oławie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pracodawcy zatrudniający osoby niepełnosprawne.	Zadanie o charakterze ciągłym.	- środki PFRON, - środki pozabudżetowe.

Zadanie	Sposób realizacji	Realizatorzy i instytucje współrealizujące	Termin realizacji	Źródła finansowania
	2.6. Dofinansowanie instrumentów rynku pracy, tj.: - szkoleń, - stażu, - prac interwencyjnych, - przygotowania zawodowego w miejscu pracy, - badań lekarskich, - zwrot kosztów przejazdu , - zwrot kosztów zakwaterowania.	Starostwo Powiatowe w Oławie, Powiatowy Urząd Pracy w Oławie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pracodawcy zatrudniający osoby niepełnosprawne.	Zadanie o charakterze ciągłym.	- środki PFRON, - środki Funduszu Pracy, - środki pozabudżetowe.
3. Wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym.	3.1. Realizacja Modułu I pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”: likwidacja barier transportowych, likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym, likwidacja barier w poruszaniu się oraz pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.	Starostwo Powiatowe w Oławie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.	Ciągłość realizacji zadania i jego specyfikacja uzależniona od decyzji PFRON.	- środki PFRON
4.Wyrównanie szans edukacyjnych.	4.1. Utworzenie i utrzymanie istniejących przedszkoli i szkół z oddziałami integracyjnymi oraz rewalidacyjno – wychowawczymi dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych.	Administracja samorządowa, administracja rządowa, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,	Zadanie o charakterze ciągłym.	- środki samorządowe, - środki pozabudżetowe, - środki PFRON.
	4.2. Realizacja Modułu II pilotażowego	Starostwo Powiatowe w Oławie,	Ciągłość realizacji	-środki PFRON

Zadanie	Sposób realizacji	Realizatorzy i instytucje współrealizujące	Termin realizacji	Źródła finansowania
	programu „Aktywny Samorząd”, pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.	zadania i jego specyfikacja uzależniona od decyzji PFRON.	
5. Korzystanie z możliwości dofinansowania inicjatyw na rzecz osób niepełnosprawnych w ramach programów celowych PFRON.	5.1. Propagowanie w środowisku osób niepełnosprawnych oraz organizacji działających na ich rzecz możliwości uczestnictwa w programach celowych PFRON, uczestnictwo Powiatu w realizacji takich programów w ramach potrzeb i posiadanych możliwości.	Starostwo Powiatowe w Oławie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.	Ciągłość realizacji zadania i jego specyfikacja uzależniona od decyzji PFRON.	- środki samorządowe, - środki pozabudżetowe, - środki PFRON.
6. Zapobieganie niepełnosprawności.	6.1. Popularyzacja zdrowego trybu życia, sposoby zapobiegania chorobom, przestrzeganie przed skutkami nałogów.	Administracja samorządowa, administracja rządowa, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, organizacje pozarządowe zrzeszające osoby niepełnosprawne i działające na ich rzecz, zakłady opieki zdrowotnej.	Zadanie o charakterze ciągłym.	- środki samorządowe, - środki pozabudżetowe.

Zadanie	Sposób realizacji	Realizatorzy i instytucje współrealizujące	Termin realizacji	Źródła finansowania
	6.2. Wczesne rozpoznawanie, diagnozowanie oraz ograniczanie skutków niepełnosprawności.	Administracja samorządowa, administracja rządowa, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, organizacje pozarządowe zrzeszające osoby niepełnosprawne i działające na ich rzecz, zakłady opieki zdrowotnej.	Zadanie o charakterze ciągłym.	- środki samorządowe, - środki pozabudżetowe.
7. Podnoszenie kwalifikacji pracowników w celu sprawniejszej obsługi klienta niepełnosprawnego.	7.1 Szkolenie kadr samorządów oraz organizacji pozarządowych z zakresu problematyki niepełnosprawności – uczestnictwo w Module III pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”, inicjatywach Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej i innych	Starostwo Powiatowe w Oławie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.	Zadanie o charakterze ciągłym.	- środki samorządowe, - środki pozabudżetowe, - środki PFRON, - środki EFS.

VIII. Zakończenie.

Opracowanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudnienia oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych jest obowiązkiem powiatu nałożonym przez art. 35 a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.). Realizacja zadań ujętych w tym dokumencie powinna ułatwić osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym, zwiększyć dostępność otoczenia, rehabilitacji edukacji.

Działalność prowadząca do realizacji wymienionego celu polega na tworzeniu warunków sprzyjających wyrównywaniu szans i społecznej integracji osób z niepełnosprawnością, z drugiej zaś strony na działaniach skierowanych bezpośrednio do samych osób niepełnosprawnych, prowadząc do wzmocnienia ich samodzielności i zdolności do samoorganizacji. Program zakłada, że końcowym i długofalowym efektem realizacji założeń będzie wzrost poziomu integracji osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej oraz poprawa ich jakości życia.

Powyższy program może stanowić podstawę do aplikowania o środki finansowe Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Środki Europejskiego Funduszu Społecznego.

Podstawa prawna:

1. art. 68 ust. 3 oraz art. 69 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. Nr 78, poz.483 z późn. zm.),
2. art.35 a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.)
3. art. 4 ust.5 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2013 poz.595)
4. Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej z dnia 1 sierpnia 1997r. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych (M.P.1997 r. Nr 50, poz.475).